

Rakovszky Zsuzsa

A Kettő és az Egy

Kezdetben ott állt a világ és köztem.
Akkora nagy volt, hogy észre se vettem,
hogy tőle kapja a bögre, a kisszék,
a kurta gyep azt a könnyű ezüst fényt.
Amikor elment, a hóba, a szélbe,
sírva kített a világ küszöbére.
Később úgy jött, mint kedves fiatal nő,
ember-alakban, éppen ahogy illő.
De a Mindenség rejtjele, az arca
mindent ígért, bár ő nem is akarta.
A kozmoszt gyöngé vállaira raktam,
sokallta, elment, magamra maradtam.
Most pilléként itt repdes a szememben
pillám mögött, és nem hagyhat el engem.
Most látom csak: az abroszból, a tálból,
a falból is az ő léte világol.
Az ág lombja, az árny bolyha mögött: ő.
Én elfogyok, s megint egy lesz a kettő.

Avarégetés

Nedvességet kíván inkább a lélek,
a búcsú elnyújtott agóniáját,
vagy száraz, röpke kint? Levelek égnek
mindenfelé, könnyű halotti máglyák
füstjétől szürke az őszevi ég.
A csonttalan zsugorodó sötét bőr
parázs, majd pernye lesz: többől kiég,
a lángon át végleg lelép a létből,
szilárd testből áttetsző levegő lesz.
Míg körben erjedés és rothadás,
hullott alma, avar lepi a földet.
Mint egy fölszámolás előtt álló lakás:
zsineggel összekötött levelek,
húsz év előtti feladóvevények,
kórházból visszakapott szemüveg,
fogsor... Tárt karú, fej nélküli lények:
az öltönyök – kivéve, amelyekben...

S amelyben vélhetőleg elveszett
a gyermekméretűre apadt test... Szinte minden
érintésre sajogni kezd az emlékezet
gyulladt fagyököre. A barna-sárga
romlás kikezdte tárgy mind egy-egy ablak
a még hibátlan múltra. Őrizni legalább a
roncsokat – ha a fájdalom maradt csak,
hát akkor azt, és legalább amíg
a pusztulás szabott útját bejárja...
Vagy láng és füst, aztán az ég, a szív
derült, érzéstelen amnéziája...?

Egy más világban

Tudom, minden mulandó, de azért ezt az egyet
mégse hittem volna: azt, hogy egy másik
világban vénülök meg, mint ahol megszülettem.

Gyerekkoromban még ott voltak mindenütt:
a tűzhely lángjában, a fáknban, a csillagokban,
s a vizekben, igen, kiváltképp a vizekben,
és az örömben és a haragban is, a lényünk
gyökeréig lehető rémületben,
olyankor ők léptek be a lelkünkbe, sisakban,
villámmal a kezükben, kagylóhéj csónakon,
e magasabb erők. Szúette szobruk ott állt
minden kertben és utcasarkon,
ha jártunkban-keltünkben kedvünk támadt
áldozatot bemutatni nekik.

Azt épp nem mondhatnám, hogy túl sokat
gondoltunk volna rájuk, de azért
ők voltak a világ rejtett alapzata,
és minden más az ő
létükből következett: hogy mikor kell
elvetni a magot, lerakni
a ház alapkövét, eltemetni a holtakat,
először lenyírni az újszülött
haját és körmét – ezer évig így volt,
azt hittük, így lesz újabb ezer évig.
Vagyis hogy nem hittünk semmit: biztosra vettük.
Eleinte alig is vettük észre
a változást: végtére is kinek kell
tíz Szerapisz-szobor, négy Afrodité-szentély?

Maradt így is elég. Az emberek a lerombolt
templomok kövét hazahordták,
hogy megtoldják a házat egy szobával.
A szobrokat otthon, a kertben
állították fel, vagy pedig
fölhasogatták őket tűzifának.
Voltak persze holmi rendeletek,
de azokat nem tartotta be senki,
és nem is ellen őrizték a betartásukat,
legfeljebb hébe-hóba, hogyha egy hivatalnok
bal lábbal kelt, vagy ártani akart
valakinek pusztá személyes okból,
vagy ha éppen nagyon törte magát
az előléptetésért. Melyik volt az a pont,
hogy álltak épp a csillagok fölöttünk,
melyik reggel riadtunk arra, hogy
mostantól egy másik világban élünk.
Hogy míg mi aludtunk, az églakók
démonná változtak, az áldozatból
babona lett, hogy mindaz, amit eddig
tiszteltünk, amiről azt hittük, így helyes,
mostantól visszatetsző és megvetésre méltó?

Nem volt ilyen reggel, nem volt ilyen pont.

A múlt még megmarad,
mint hófoltok tavasszal
néhány árnyékos helyen, bokrok alján,
pár napnál nem tovább. Az életünk
véget ért, mielőtt véget ért volna.
Azt mindig is tudtuk, hogy vége lesz,
de azt hittük, majd az utódok
s az ő utódaik viszik tovább
nevünket és szokásainkat. Azt az egyet,
azt nem is álmodtuk, hogy egy másik világban
halunk majd meg, mint ahol megszülettünk.